

Antwoord van minister Berendsen (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 16 oktober 2026)

Zie ook Aanghangsel Handelingen, vergaderjaar 2026-2027, nr. 331

Vraag 1

Heeft Rusland Nederland, sinds het begin van dit decennium, voor zover de regering weet, ooit fysiek aangevallen? Zo ja, waar en wanneer precies en kan de Kamer het bewijs hiervoor ontvangen?

Antwoord

De Russische dreiging tegen Europa is reëel. Rusland voert een agressieoorlog op het Europese continent. Hierbij staat niet alleen de vrijheid van Oekraïne op het spel, maar ook onze gedeelde waarden, het mondiale vertrouwen in de internationale rechtsorde en de veiligheid en stabiliteit van Europa en daarmee ook Nederland. Rusland neemt in zijn oorlog tegen Oekraïne steeds meer onverantwoorde risico's en schendt hierbij vaker het NAVO-luchtruim. Ook is er een toename van Russische hybride acties tegen Europese landen, waar ook de AIVD en MIVD in februari voor waarschuwden.¹

Nederland spant zich daarom in om Oekraïne te steunen in de strijd tegen de Russische agressie. Hierbij houdt Nederland rekening met de behoeften van Oekraïne, de mogelijkheden die Nederland tot zijn beschikking heeft, de impact op de Nederlandse gereedheid en bredere veiligheid en het mogelijk (de-)escalerende effect. Daarnaast is het cruciaal voor Nederland om toekomstige agressie in Europa tegen te gaan. Daarom spant Nederland zich samen met onze internationale partners in om zowel in NAVO- als EU-verband een geloofwaardige afschrikking te behouden en de druk op Rusland op te voeren met als doel om Rusland naar de onderhandelingstafel te krijgen.

Vraag 2

Wordt de aanslag op Nord Stream, voor 9% in handen van de Nederlandse Gasunie, door de regering gezien als 'een (fysieke) daad van agressie' richting Nederland? Zo nee, waarom niet?

Vraag 3

Zijn er, op dit moment, behalve de VS en Oekraïne, andere landen waarvan het mogelijk zou kunnen zijn dat ze, direct of indirect, betrokken zijn bij de aanslag op Nord Stream?

¹ Tussen vrede en oorlog. De oorlog in Oekraïne en de Russische dreiging in Europa.

Antwoord 2 en 3

Om een weloverwogen positie in te nemen over de sabotage van de Nord Streampijplijn wacht het kabinet onderzoek van het Duitse Openbaar Ministerie nauwgezet af. Sabotage van energie-infrastructuur is onaanvaardbaar en dreigingen ten aanzien hiervan worden serieus genomen. Juist daarom is zorgvuldigheid geboden. Het kabinet wacht de uitkomsten van de Duitse rechtsgang af.

Vraag 4

Is de minister bekend met het oordeel van diverse onafhankelijke experts (zoals Glenn Diesen, John Mearsheimer, Jeffrey Sachs etc.) die de oorlog in Oekraïne kwalificeren als een (door het Westen uitgelokte) proxy-oorlog tussen de EU/NAVO enerzijds en Rusland anderzijds op Oekraïens grondgebied? Kan de minister hierop een korte inhoudelijke reactie geven waarbij wordt ingegaan op de argumenten die hiervoor door deze experts worden aangedragen (zoals de gewelddadige en door het Westen gesteunde staatsgreep in Oekraïne in 2014)?

Vraag 5

Wat doet de Nederlandse regering om te voorkomen dat het huidige conflict escaleert tot een directe oorlog tussen Rusland en de EU/NAVO (en dus Nederland)? Welke diplomatieke contacten worden op dit moment onderhouden met Rusland? Sinds wanneer heeft onze ambassadeur in Moskou bijvoorbeeld voor het laatst met leden van de Russische regering of ambtenaren van het Russische staatsapparaat over de situatie in Oekraïne gesproken?

Antwoord 4 en 5

Rusland is deze oorlog begonnen door Oekraïne onrechtmatig binnen te vallen en de soevereiniteit van het land te schenden. Het is Rusland dat een kans op verbreding van deze oorlog doet toenemen door escalerende acties en retoriek. Verder kan Rusland de oorlog tegen Oekraïne op elk moment beëindigen door zich terug te trekken. Daarbij wil het kabinet bovendien benadrukken dat de NAVO een defensief bondgenootschap is.

Het kabinet neemt met klem afstand neemt van het kwalificeren van de door Rusland begonnen agressieoorlog tegen Oekraïne als een “(door het Westen uitgelokte) proxy-oorlog tussen de EU/NAVO enerzijds en Rusland anderzijds op Oekraïens grondgebied”, en van de karakterisering van de gebeurtenissen die leidden tot het vertrek van president Janoekovitsj, als een “gewelddadige en door het Westen gesteunde staatsgreep in Oekraïne in 2014”.

Het kabinet zal blijven inzetten op een combinatie van steun aan Oekraïne, druk op Rusland en diplomatieke inspanningen, samen met onze internationale partners, gericht op een duurzame vrede. Daarbij blijft voor het kabinet uitgangspunt dat een vredesregeling de soevereiniteit en

territoriale integriteit van Oekraïne moet respecteren en dat de veiligheid van Oekraïne en Europa daarbij duurzaam moet worden gewaarborgd. Nederland benadrukt dit ook in het noodzakelijke diplomatieke contact dat het onderhoudt met de Russische Federatie en zal dat blijven doen.

Vraag 6

Onderkent de regering dat in het verleden oorlogen zijn gestart en gerechtvaardigd door middel van zogenaamde “false flag” operaties?

Antwoord

Ja.

Vraag 7

Is de regering zich er van bewust dat zo’n “false flag” operatie niet alleen door Rusland maar ook vanuit het Westen (EU/NAVO) georganiseerd zou kunnen worden? Zo nee, waarom sluit de regering dit laatste categorisch uit? Zo ja, wat doet de regering om te voorkomen dat Nederland als gevolg van zo’n “false flag” operatie ten onrechte in een oorlog met Rusland wordt getrokken?

Antwoord

De NAVO is een defensieve alliantie, zoekt geen confrontatie en vormt geen bedreiging voor Rusland. Het kabinet blijft, samen met bondgenoten en partners, inzetten op de-escalatie.

In antwoord op de Russische aanvalsoorlog in Oekraïne en Russische dreiging voor het NAVO-gebied, blijft het kabinet inzetten op een combinatie van versterking van de collectieve verdediging en weerbaarheid, steun aan Oekraïne, druk op Rusland en diplomatieke inspanningen gericht op Rusland naar de onderhandelingstafel te krijgen. Daarbij blijft voor het kabinet uitgangspunt dat een vredesregeling de soevereiniteit en territoriale integriteit van Oekraïne moet respecteren en dat de veiligheid van Oekraïne en Europa duurzaam moet worden gewaarborgd.

Vraag 8

Hoe zeker is de regering ervan dat, bij gebrek aan verkiezingen en gezien de gedwongen mobilisatie, niet alleen de Oekraïense regering maar ook de Oekraïense bevolking op dit moment in meerderheid achter het continueren van de oorlog staat?

Vraag 9

Houdt de Nederlandse regering rekening met het risico dat een deel van de Oekraïense bevolking zich (geleidelijk) afkeert van het Westen (de EU/NAVO) omdat men van mening is, zoals veel (Westerse!) experts ook betogen, gebruikt te zijn en opgeofferd te worden in een proxy-oorlog van het Westen tegen Rusland, met als (begrijpelijk) gevolg wellicht dat Oekraïne

(een land met een groot, sterk en bijzonder ervaren leger) zich in de toekomst tegen de EU en de NAVO en dus ook tegen Nederland keert?

Antwoord 8 en 9

Het kabinet benadrukt dat Rusland elke dag de keuze heeft om de oorlog te staken, maar dat Oekraïne als slachtoffer van de Russische agressie geen andere keuze heeft dan zich te verweren of anders zijn vrijheid en onafhankelijkheid te verliezen. Daarnaast neemt het kabinet nogmaals met klem afstand van de kwalificatie 'proxy-oorlog van het Westen tegen Rusland' waar het gaat om de Russische agressieoorlog tegen Oekraïne.

Zie voorts het antwoord op vraag 1.